

בשנער

ידיעות קיבוץ הזורע - ה' כסלו התשע"ח - 23.11.2017

סיום חפקיד מנהל משאבי אנוש | עמוד 4
שחר שדמי כתב על סיום הקדנציה של 6 השנים האחרונות

העברת המקל בין אחראיות אתר הקיבוץ | עמוד 6
סיכום קדנציה של זוויה וברכות לדלית על התפקיד החדש

לזכר הרברט מילטון מאוטנר | עמוד 8
פרידה מסבא רבא, סבא ואבא

בלדה לעוזב קיבוץ | עמוד 10
והפעם מיכאל כץ - כצן

מאז ומתמיד אני אוהבת את הקיץ. אולי זה משום ההזדהות שיש לי עם השמש, בתור עוד עיגול כתום עם קרניים, שנוטה להתחמם... אני אוהבת את הבריכה, את הגלידות, הפירות וכמובן, החופש הגדול, בזבוז זמן נוראי שכיום נראה רחוק מאי פעם, זיכרון שניתן רק לחלום עליו בערגה. לא צריך חודשיים, גם תמורת שבועיים של בטלה גמורה אני מוכנה לתת הרבה.

את החורף תמיד שנאתי, תמיד היה לי קר, רטוב, מחליק ועם הילדים מצאתי אפילו צידוק מתמטי לשנאה שלי: ילדים + מעילים + מטריות + מגפיים = 100% איחור לעבודה ומכנס מלא בוך, במקרה הטוב! אבל, מאז שאני בקיבוץ, קול קטן בתוכי צוהל למראה הגשם, הוואדי מלא, המפל שוצף והמאגרים – הלוואי שיתמלאו. קשה להישאר אדיש כשרואים

את הגזברית צועדת לכיוון הנחל עם המבול הראשון כדי לראות את ההתקדמות. "את רואה מים, אני רואה כסף" היא אומרת לי בהלצה, והאמרה הזו משתרשת בי יותר ויותר. אז נאחל לכולנו חורף קר, ובעיקר, מאוד מאוד רטוב.

שבת שלום,
נעה

מערכת בשער:

עורכת: נעה אלבוחר
עיצוב ועריכה גרפית: אנה אבריאל
טל: 052-3990860
דוא"ל: bashaar@hazorea.org.il

המערכת: נעה אלבוחר, זיוה סלע, דלית לוי, שחר שדמי, ארן רילינגר צוות הארכיון, דובי זמר, עידית עזר, שמעון שתיל, יעל כרמי, דני נהב, ספי מנור-פלג

הגהה: מרים גרוס

תמונת שער: נטלי אוליאל שביט

הפצה: יעל טיקטין, רינה רשקוב

תוכן עניינים

- 3 | סתיו ושגרה במערכת החינוך
- 4 | מנהל משאבי אנוש - סיכום תפקיד / שחר שדמי
- 6 | העברת המקל - אחראית אתר הקיבוץ / זיוה סלע ודלית לוי - סיכום והתחלה חדשה
- 8 | לזכר - נפרדים מהרברט מילטון מאוטנר
- 9 | רבין - מחשבות מתוך אבל / שמעון שתיל
- 10 | בלדה לעוזב קיבוץ / מיכאל כץ (כצן) / מאת ארן ריילינגר
- 12 | תרבות ופנאי / בדיחת השבוע / ספי מנור-פלג
- 13 | יצירה מקומית / חדר משלי / יעל כרמי
- 14 | היה היה / פינת הארכיון של קיבוץ הזורע
- 16 | שו"ת / 10 שאלות ותשובות עם דני נהב

סתיו ושגרה במערכת החינוך

חלק נהנים מחוג בנייה מלגו ומחוג צילום.

גם הנהלת החינוך נכנסה לשגרת עובדה יומיומית, אנו עסוקות כרגע בסיום תוכניות השיפוץ של הגן השני – שקד, בעזרתה הרבה של ורה נחמיאס. אנו מקוות שמיד לאחר אישור התקציב נוכל לצאת לדרך עם השיפוץ ולסיומו לקראת חודשי הקיץ.

תקציב 2018 נבנה בימים אילו בעזרת דנה המופלאה ואנו בשאיפה להצליח לעמוד בכול משימות החינוך ללא חריגה.

ועדת חינוך התכנסה לראשונה השנה בהובלתו של יותם דינור היו"ר החדש שלנו, לשמחתנו כל חברי הועדה הביעו נכונות להמשיך בה, ואנו מאחלות ליותם ולכל הועדה הצלחה בניתוב המערכת על פי דרכי החינוך הקיבוצי של הזורע. ✨

חגי תשרי מאחורינו, ענפי הסוכות כבר עברו מזמן להרמת הגזם וילדי ונערי החינוך נכנסו לשגרת יום מסודרת ומבורכת (לפחות עד חנוכה). הסתיו מורגש בימיו החמים ולילותיו הקרירים ואנו מנצלים זאת להרבה פעילויות בחוץ, בגני הילדים שותלים גינות ירק, מטיילים בסביבה הקרובה והרחוקה בהתאם לגיל, ופוגשים את סמני הסתיו השונים.

במרחבים ובנעורים עוסקים בפעילויות חברתיות, גיבוש הקבוצה ופעילויות הפוגה לאחר יום הלימודים המאתגר. המרחב הצעיר ערך טיול צפרות בהדרכתו של אורי אלמוג גבאי ופגשו את סוגי הציפורים שעוברות בסביבתנו בעונה זו. המרחב הבוגר והנעורים הכינו דוכנים ב"מתחדשת" ומכרו את מטעמים מעשי ידיהם. במרחב הבוגר החלה לפעול בימי שישי תוכנית "חוג לכל ילד" שניתנה לנו ממשד החינוך, הילדים שבחרו לקחת בה

* שלטים שהכינו ילדי גן חצב לגינת הירק שלהם.

טיול צפרות מרחב צעיר

גינת הירק בגן רקפת

גינת הירק בגן חצב

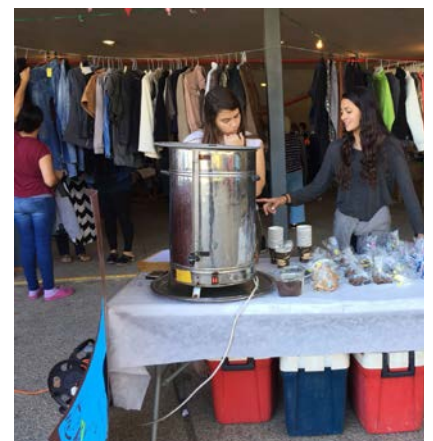
גינת הירק – גן חצב

פינת הירק של האפרוחים

פינת הירק של האפרוחים

הנעורים באירוע המכירה 'מתחדשת'

פזל טוב לאיילת ודוד ראטס, לאחות הגדולה נועה ולסבים ולסבתות פחוץ לקיבוץ לרגל הצטרפות עידו, התינוק החדש לחיק המשפחה. נאחל לכם בריאות, אושר ונחת. אוהבים, כל בית הזורע

מנהל משאבי אנוש - סיכום תפקיד

/ שחר שדמי

שחר שדמי מסיים קדנציה ארוכה של 6 שנים כמנהל משאבי אנוש. שחר ליווה את הקיבוץ בתקופת מעבר קריטית, מקיבוץ שיתופי למתחדש, ולקח חלק חשוב בהסתגלות החברים לשינוי. כאן המקום להודות לו על שנים של פעילות ולסכם את התקופה המעניינת.

"מהלך תפקידי בהזורע טיפול בנושא העברת חלקו של הקיבוץ מקרנות השתלמות של עובדי חוץ, ובתקופה זו העבירו חברים לקיבוץ מעל 3.5 מיליון ₪. כמו כן פתחנו לכל החברים העובדים בקיבוץ קרנות השתלמות..."

העבודה, השכר, והמיסוי, שעל מנת להצליח ביישום היה צורך לחשוב ולבצע כל אחת מהן בצורה הטובה ביותר. לאורך השנים הפעלנו בתחום השכר את ההחלטות שהתקבלו,

והקפדנו לקיים אותן כהלכתן.

3. התייעלות בענפים - שכר העבודה הוא המרכיב המרכזי בהוצאות של הענפים. במהלך השנים ביצענו התייעלות
<<<

לחברים שלום,

בימים אלה אני מסיים כ-6 שנים בתפקיד מנהל משאבי אנוש של הקיבוץ. אנסה לסכם בקצרה את הדברים שנעשו בתקופה משמעותית זו.

נכנסתי לתפקיד ב-2012 כאשר הזורע עדיין קיבוץ שיתופי, ובד בבד נערכו דיונים על שינוי אורחות החיים. לאחר שהחלטה על השינוי התקבלה, הגיע שלב היישום, בו היה למש"א תפקיד מרכזי בהכנת החברים והמערכות השונות, ובהטמעת ויישום השינוי עצמו על פי ההחלטות. בהתאם לכך ראיתי במהלך השנים את חשיבות התפקיד בביצוע המטלות הבאות:

1. סיוע במציאת עבודה לחברים הזקוקים לכך - חברים רבים אשר מצאו עצמם ללא תעסוקה מסיבות שונות, לא ידעו כיצד לכתוב קורות חיים, כיצד להתראיין, כיצד להציג דרישות לתנאי שכר הולמים, ולדרוש עדכון שכר בעת הצורך. ראיתי חשיבות עליונה לסייע לחברים בתחומים אלה וכן לקשרם לגורמים רלוונטיים.

בפועל מספר עובדי החוץ עלה, ובהתאמה גדלו ההכנסות משכר עבודה. אחוזי האבטלה בקיבוץ כיום מזעריים, כאשר במרבית המקרים אנו יודעים לסייע לחברים בפרק זמן סביר, למצוא עבודה בקיבוץ או בחוץ. כמו כן ראיתי חשיבות עליונה הן לקהילה והן לחברים עצמם, שפנסיונרים המעוניינים בכך ימשיכו לעבוד. בהזורע קרוב ל-60 פנסיונרים שממשיכים לעבוד בשכר או בגמול פנסיונר, בעבודות חוץ, בעסקים בקהילה, וביזמויות שונות, כאשר ישנן משרות ספציפיות השמורות לפנסיונרים. זהו מספר גבוה משמעותית מכל אוכלוסיה אחרת.

2. התאמת החלטות הקיבוץ בענייני עבודה ויישומן -
כאמור השינוי טמן בחובו החלטות רבות מאוד בתחום

משמעותית בכל ענפי השירות, שכללו צמצום גדול בכוח אדם ובשכר, זאת על מנת להתאים את כוח האדם לתקציב. עשינו מאמץ גדול כדי שבמהלכי ההתייעלות יכללו כמה שפחות חברים, בייחוד חברים מהגילאים בהם קיים קושי למצוא עבודה, ושהמהלכים ייעשו בצורה רגישה ככל האפשר, אך יאפשרו לשמור על הענפים על פי התקציב שנקבע עבורם.

4. ניהול מקצועי של מערך השכר וניהול השכירים
בהזרוע מועסקים מעל 250 שכירים. במהלך השנים השתנו מאוד חוקי העבודה של המדינה, ויש להקפיד מאוד על קיומם של נוהלי העבודה, על מנת שלא להיחשף לקנסות גבוהים מהמדינה ולא לתביעות של עובדים שכירים.

בפועל בכל שנות עבודתי לא נקנסנו, ומלבד שני מקרים שבהם עורכי דין הולילו עובדים שכירים לבית המשפט לתביעות סרק, לא נתבענו על ידי עובדים. במסגרת ההתמקצעות שלנו בסיוע של חשבות השכר, הכנו תיקים אישיים לכל עובד, בהם מרוכזים כל המסמכים הנדרשים לכל אחד מהעובדים (הסכם שכר, הודעות לעובד, עדכונים שונים). איריס, חשבת השכר, שידרגה מאוד את מחלקת השכר ואת העבודה מול המנהלים והחברים. בימים אלה אנו עסוקים בהחלפת תוכנת הנוכחות לתוכנה חדישה יותר, ובהכנסת עוזרת לחשבת שכר במשרה חלקית, על מנת להיות אחראית על נושא עובדי החוץ ולסייע לאיריס במטלות הרבות ולהמשיך לשפר את מחלקת השכר.

5. בחירת בעלי תפקידים

לכל צוות איתור בחרנו אנשים

בעלי נגיעה בתחום. בפועל נבחרו בתקופתי לתפקידי ניהול בעסקים ובקהילה, מנהלים חברים או שכירים רבים שהצעידו את הענפים שבתחום אחריותם לתוצאות טובות ושיפור במרבית המקרים.

6. גיוס ושימור עובדים – במהלך השנים השקעתי זמן ומחשבה רבים כיצד לגייס מנהלים ובעלי מקצוע, ועובדים טובים המתאימים ביותר לענפי הקהילה והעסקים, ומתאימים לתרבות הארגונית של הזרוע, ולאחר מכן לשמור עובדים איכותיים לאורך זמן. כיום ברוב הענפים עובדים צוותים איכותיים, המביאים תוצאות כמותיות ואיכותיות טובות.

7. שכר חברים – במהלך השנים היה צורך לתמחר מחדש את שכרם של מרבית העובדים בקהילה. הנושא מורכב ורגיש, ולעיתים גורר אחריו משקעים וכעסים. ביחס למורכבות הנושא, ברוב המכריע של המקרים, החברים

הבינו כי התמחור נעשה באופן מקצועי ומסתמך על סקרי שכר, ביחס לקריטריונים של בעל התפקיד, כגון וותק, השכלה, שביעות רצון וכדומה.

8. ביטוחים – ראינו חשיבות רבה בקיומם של ביטוחים הקשורים בעבודה ובראשם ביטוח אבדן כושר עבודה. הדבר הוכיח עצמו בעת הצורך על הצד הטוב ביותר.

9. קרנות השתלמות ופנסיה – במהלך תפקידי בהזרוע טיפלתי בנושא העברת חלקו של הקיבוץ מקרנות השתלמות של עובדי חוץ, ובתקופה זו העבירו חברים לקיבוץ מעל 3.5 מיליון ₪. כמו כן פתחנו לכל החברים העובדים בקיבוץ קרנות השתלמות, והתאמנו החלטות הנוגעות לפנסיה להחלטות הקיבוץ ורוח הזמן.

10. סיוע למנהלים

הקפדתי להיות בקשר שוטף עם המנהלים בקהילה ובעסקים, לסייע להם בבניית צוותי עבודה, הכשרות צוותים, ולמידת חוקי העבודה. כמו כן לסייע בפתרון קונפליקטים, ולשלוח מנהלים ועובדים מקצועיים לליווי מתאים ולהכשרות מתאימות.

בנוסף לכל אלו, עסקתי בנושאים רבים מעניינים ומגוונים שכללו פתרונות לקונפליקטים בענפים, הכנסת נוהל משוב בחלק מהענפים (יש להמשיך ולהכניס בכל הענפים), קביעת יעדים ומדדים לענפים, טיפול ביחד עם הממונות להטרדה מינית בנושאים הקשורים לכך, השתתפות בצוות תק"ה בתחום העבודה, סיוע משפטי לחברים שפוטרו שלא כדין, נהלי בטיחות, ביטוח לאומי, פנסיה, קורסים שונים למנהלים ולעתודה ניהולית, קשר עם נקלטים ועם צעירים (נושא שיש לקדם) ועוד נושאים רבים הקשורים למשאבי אנוש.

לסיכום: השנים בהן כיהנתי

בתפקיד בהזרוע היו מלאות עניין ועשייה נפלה בחלקי זכות גדולה להיות שותף לעיצובו של הזרוע בשנים משמעותיות לעתידו. אני מודה מקרב לב לכל חבר וחברה ובעלי תפקיד שסייעו ותמכו בי במהלך השנים, אני מתנצל ומבקש סליחה מכל מי שנפגעו ממני במהלך השנים ובלהט העשייה. ככלל ניסיתי כל העת לפעול ביושר אך גם בישירות ובאומץ ציבורי, לביצוע המשימות הנדרשות.

מאחל לרוני מחליפתי ולשאר בעלי התפקידים החדשים והוותיקים, הצלחה רבה בהצעת הזרוע קדימה, בקליטת הבנים, בשמירה על הביטחון הסוציאלי של כל האוכלוסיות, ניצול ההון האנושי המצויין שקיים בקיבוץ. ולחברי הזרוע שתדעו לפרגן ולתת מילים טובות לעושים במלאכה, לאהוב הרבה ולריב מעט, ובייחוד לדעת להעריך את המקום המופלא בו אתם חיים.

**"כמו כן ראיתי
חשיבות עליונה הן
לקהילה והן לחברים
עצמם, שפנסיונרים
המעוניינים בכך ימשיכו
לעבוד. בהזרוע קרוב
ל- 60 פנסיונרים
שממשיכים לעבוד
בשכר או בגמול
פנסיונר... זהו מספר
גבוה משמעותית מבכל
אוכלוסיה אחרת."**

המסורת של "העברת המקל" ממשיכה, והפעם על תפקיד ניהול האתר של הקיבוץ. אתר זה שוקק חיים, מעניין ומהווה נתיב תקשורת חשוב ועיקרי של החברים בינם ובין עצמם ועם בעלי התפקידים. על כל העשייה הזו אחראית זיוה סלע שליוותה אותו מהקמתו ועד היום. עכשיו היא פורשת ומפנה את הדרך לדלית הבאה להחליפה. זה הזמן להודות לזיוה על עשייה מבורכת וחשובה ולאחל לשתייה בהצלחה!

אתר הקיבוץ - כמעט 7 שנים / זיוה סלע

מאד על האפשרויות החדשות. בשיתוף פעולה עם בעלי התפקידים, התמעטו הפרסומים לחברים באמצעות המייל, וכל ההודעות והפרסומים הופיעו באתר. יותר ויותר חברים הצטרפו לגלישה באתר, וכך גם עוזבי קיבוץ, ובני קיבוץ שלא חיים בהזורע.

מההתחלה הכנתי כתבות על הנעשה בקיבוץ. צילמתי אירועים וחדושים, נפגשתי עם רכזי ענפים ודיווחתי בליווי תמונות, ראינתי גם חברים באופן אישי על יצירה אמנותית, תחביבים, וכו' (אפשר לראות תחת "ועדות" שבסרגל העליון, במדור "בחצר ובמשק"). כל זה גרם להתעניינות של החברים, ולשימוש גובר בכלי התקשורת הזה.

חברים התרגלו להגיב ולפרסם דעתם באתר, ובזמנים מסוימים היתה פעילות סוערת ומעניינת, ששיתפה חברים רבים. חבל שלא הצלחתי לרתום רבים יותר שיפרסמו מיצירתם, כדוגמת דני נהב שבשנים הראשונות פרסם את חידת השבוע (כעת ב"בשער"), ובהמשך את חמשיר השבוע - בהתמדה ובנאמנות, ועל כך תודה רבה. באופן מזדמן זכינו לעבודות מחקר של שאול כוכבי, להגיגים של יבל ברקאי, ומחברים שונים לצילומים מאירועים קיבוציים או בקשר לתחביבים פרטיים. תודות לכל אלה! לדעתי שיתוף כמה שיותר חברים בתכנים של האתר,

בשנת 2010, תוך כדי הדיונים והמאבקים המתמשכים על שינוי אורחות החיים בהזורע, הרגשתי שצריך לעשות משהו, לחיזוק הרגשת ההזדהות והשייכות של החברים עם הקיבוץ. דובר רבות על חוסר שקיפות, חוסר במידע על מה שקורה בהזורע, אי שיתוף החברים בהחלטות ועוד, שגרמו לניכור ול"עזיבה פנימית". חשבתי על דרכים לשפר את התקשורת בין ה"ממסד" לחברים, ובין החברים לבין עצמם. כיאה לזמננו, הפתרון שעלה בדעתי היה אתר אינטרנט קהילתי, פעיל. שוטטתי ברשת, כדי לראות מה קיים, והתברר שלא צריך ממש להמציא את הגלגל - יש כאלה הרבה. פניתי ל"ממסד" בהצעה להקים אתר כזה, שאני אפעיל, והתקבלתי בזרועות מחבקות ובהתלהבות (דגנית אבנס, מיקי בנימין, ואלון פלד). התקבלה החלטה, סומן תקציב, ויצאנו לדרך - יחד עם יאיר בראון, חקרנו את הנושא ונפגשנו עם חברות שמעצבות פלטפורמות לאתרים קהילתיים. בדקנו את היכולות הטכנולוגיות, נוחיות למשתמש, והמחיר כמובן... נבחרה חברה עם פלטפורמה מוצלחת, איתה עבדנו במשך כשלוש שנים, ואז עברנו לחברה אחרת, בה חוזה השרות הרבה פחות יקר.

האתר הוקם, למדנו איך להפעיל אותו, ואני הכנתי אותו להשקה - ארגנתי את התפריטים ומה יכולו, העליתי חומרים, פתחתי פינות וכו'. בשלב זה התחיל החלק הקשה, קירוב האתר ללב החברים. פרסמתי, והסברתי, עזרתי לחברים שלא היו רגילים לגלוש באינטרנט (הרבה ביקורי בית), וניסיתי לשכנע בכל דרך, שעכשיו זה ערוץ התקשורת היומיומי של הקיבוץ.

היו חברים שחשבו שזה מיותר, היו כאלה שניסו לשכנע אותי שזה לא יצליח, והיו כמובן אלה ששמחו

מחזק את הרגשת השייכות לקהילת הקיבוץ. בשנה השניה לקיום האתר, נוספו "קריאות השרות", גם זה בשיתוף פעולה מלא עם המערכת הניהולית, שהרי היה צורך לקבוע מי ואיך יקבל את הקריאות, וידאג לטיפול בבקשות. גם בעניין זה, הטמעת ההרגל להשתמש בשירות הדיגיטלי לא היתה קלה, אבל כידוע גם בזה הצלחנו, הודות למשרד הבנין, משרד התקשורת, גינות נוי, מרפאה וכו'. כיום אי אפשר לתאר את ענפי השרות בלי "קריאות השרות"...

כדי לטפוח לעצמי על השכם עוד קצת, אני יכולה לספר כאן, שהאתר שלנו מפורסם מעבר לתחומי הזורע, כאחד הפעילים ביותר בין האתרים הקהילתיים – במספר הגולשים בו והצפייה בתכנים, והשימוש הנרחב של הגולשים באפשרויות שהוא נותן (מידע, קריאות שרות, תגובות, פורומים, לוחות מודעות, קישורים לסידור רכב ולאתר התקציבים, ועוד).

אני בהחלט גאה בהישג הזה, השקעתי הרבה ומאד נהניתי מהעשייה, מהתחלה ועד סוף. רוצה להודות כאן ליאיר בראון, שליווה ותמך לאורך כל הדרך, ולאחל לדלית הצלחה, ובתקווה גם חידושים, שינויים, ושיפורים.

למה לקחתי על עצמי את ניהול האתר? / דלית לוי

דלית לוקחת על עצמה חלק חשוב משמעותי בחיינו בקיבוץ. תודה על הרצון להגדיל את המעורבות ומאחלים לך הצלחה!

בסטטיסטיקת הכניסות לאתר הופתעתי (קצת) לגלות שאני נמצאת במקום השלישי המכובד. אפשר ללמוד מזה שנהגתי גם מקודם להיכנס הרבה מאד, באופן יחסי, לאתר. ואכן, הייתי עושה בו שימוש כמעט יומיומי. הרבה פעמים הגבתי והתווכחתי מעל דפי האתר, אבל בד"כ בעיקר עסקתי בחיפוש אחרי איזכורים (רפרנסים), תקנונים, חוברת השינוי ועוד...

אפשר כמובן להסיק מזה שחשוב לי שימשיך ויהיה באתר מידע מירבי, נגיש ובהיר. כך, כשזיוה הודיעה על רצונה לסיים, חשבתי שאני יכולה גם לתרום להמשכיות, וגם אולי לעצמי משהו.

זיוה שלקחה על עצמה לפני הרבה מאד זמן את ניהול האתר, וראתה את החשיבות שלו, שמרה עליו וטיפחה אותו שיישאר חי ורלוונטי. אני מניחה שלרוב הציבור האתר מהווה היום כתובת, כמובן שגם בזכותה, ועל כך אני מודה לה, אני בטוחה שבשם כלנו. גם עכשיו, עם 'העברת המקל הרשמית', זיוה ממשיכה ללוות ולייעץ לי במידת הצורך.

לדעתי נכון להיום, האתר צריך לספק בעיקר מידע עדכני ואינו בשום אופן מהווה תחרות לעיתון, בכך שאינו מתאים (לדעתי), לכתבות עומק, וראיונות מקיפים. אבל אם יש אירוע חד-פעמי מעניין, ורוצים לשתף, אז תמונות

כמובן יתקבלו בברכה.

ואם יש למישהו השגות, מענות, רעיונות או הצעות לשיפור, מוזמן בהחלט ליידע אותי. יתכן ובעתיד נעשה לאתר גם 'מתיחת פנים' במסגרת האפשרויות שיציעו לנו מנהלי הפלטפורמה, ובכפוף כמובן להיקף התקציבי שיוגדר.

מעגל נשי

"מעגל נשי" עם הדס גרוס

והפעם במועדון לחבר: ביום ג' 28.11.2017
בשעה 19:30

הנושא: "חסידות אומות עולם" ההרצאה מלווה בסרט.

במשך שנים מספרים על "חסידי אומות עולם" אשר באומץ רב ותוך סיכון חייהם וחיי משפחותיהם, פעלו להצלת יהודים במלחמת העולם השנייה. הדס רוצה לתת דגש ולחשוף את הנשים שפעלו למען אותה מטרה נעלה ומתוך הקרבה רבה. הדס עובדת "במורשת" בגבעת חביבה וגם גרה ופעילה במקום יחד עם חברי הקיבוץ העירוני הקטן שלה, עליו סיפרה לנו בעבר ותוכל להוסיף ולדבר גם עליו, "בקטנה". אנחנו מצפות לכן חברות מכל הגילים לערב מיוחד וחשוב.

כיבוד ושתייה בתחילת הערב כמיטב המסורת.

מחכות לכלכן - צוות "מעגל נשי"
עודדה, דפנה ומרים.

Dear Grandpa Herby,

It deeply saddens us to have to say goodbye for the last time. We always admired you dealing with your tough childhood in Germany. Then, as a brave soldier in your army days - surviving Normandy on D day.

Inspired by your values as a family man, supporting your family with your hard work ethics. You used to proudly say that you were never out of work even for a day. Your honesty and integrity, devotion with deep and endless love for Grandma.

Thank you Grandpa for all the good memories. L.A. visits for us were very special - you loved taking us to Disneyland and showing us around. As children, we waited eagerly for Grandma and Grandpa's visits. Always spoiling us.

We were so happy you made that big change in your 80's - moving close to us and making the Kibbutz your home. You were always interested to hear what we were up to and always proud of our achievements.

As you used to say "getting old is not for sissies". You dealt with getting old as the fighter you were, and lived a full life alongside your loving wife Marianne.

Grandpa, we will miss you deeply. You were a very special person. A proud and loving soul, with a special sense of humor and a sense of honor.

We promise to take good care of Grandma whom you loved so deeply. It will now be our turn to hold Grandma's hand, like you always did.

We wish for you now to Rest in peace. Enjoy some good classical music, nice company and good deserts up there.

From all your grandchildren and great - grandchildren and those to come - as we trust you will be keeping track of the family tree from up there.

Love you forever,

Coby, Noa and Ilan, Your grandsons and granddaughter

לזכר

הרב רט מילטון מאוטנר

5.2.1923 - 17.11.2017

הרב רט מילטון מאוטנר

נולד בשטוטגרט גרמניה ב-5.2.1923, נפטר בהזורע ב-17.11.2017

בהגיעו לגיל 14, בשנת 1937, היגר כפליט עם הוריו ואחותו לארצות הברית. כנער מתבגר שלא הכיר את השפה נקלט בניו יורק והפך בהדרגה לאמריקאי. הוא גויס לצבא האמריקאי בגיל 19 בשנת 1942 הוא היה חייל בפלישה לנורמנדי בשנת 1944 שם גם נפצע ביום השני לפלישה. הוא חזר לארצות הברית לאחר תקופת החלמה באנגליה ובשחרורו מהצבא זכה לאזרחות אמריקאית. הוא עבר מניו יורק ללוס אנג'לס שם פגש את מריאנה אהבת חייו שהגיעה גם היא כפליטה מגרמניה אחרי שחייתה באנגליה בתקופת המלחמה. הם התחתנו בחג המולד לפני קרוב ל-69 שנה. דייוויד ווייאן נולדו בלוס אנג'לס. ווייאן הגיעה להזורע לביקור משפחתי אצל משפחת סלע, שושנה סלע ז"ל היא בת דודתה של מריאנה. בחודש מרץ 2003 בהיותו בן 80 הביאה ווייאן את הוריה להזורע לחיות פה בקרבת המשפחה. במשך השנים בהזורע קשר הרברט קשרים עם חברים בקיבוץ בעיקר בנושא גנאולוגיה ועם המתנדבים והמתנדבות הצעירים שעברו בקיבוץ. הרברט אהב להיות בהזורע בערוב ימיו ומאד התעניין במה שקורה בארץ ובקיבוץ. יהי זכרו ברוך.

רבין - מחשבות תוך אבל

למרות שביום הזיכרון לרבין עסקנו בגיליון הקודם מועלות כאן מחשבות מעניינות על ההתנהגות האמביוולנטית של רבין ומנהיגים חשובים נוספים בהיסטוריה הקצרה של ארצנו / שמעון פרס

יזם את החדירה הראשונה של גוש אמונים ללב האוכלוסיה הערבית הצפופה. כוונתי לסבסטיה ולעופרה, שתחילתה כ"מחנה עבודה" בבסיס צה"ל. הבסיס נעלם אח"כ, ונשארה המרכזית שבהתנחלויות במרכז

הגדה, התנחלות שעלתה עם הכוונה המוצהרת "לא לאפשר את חלוקתה של ארץ ישראל". (על הפרשה ההיא הכתיר אותו רבין בתואר "חתרן בלתי נלאה"...) גם אם נניח שעל סיפורים ישנים כגון חלקו במבצע סיני, בפרשת לבון ועוד ועוד, חל חוק ההתיישנות, יש כאן מספיק כדי לא לאפשר הגדרה של פרס כ"איש השלום" בלבד. האיש מורכב הרבה יותר. ובגין? מפקד אצ"ל! מפוצץ מלון המלך דוד! האיש שהכריז שיבלה את ימי זקנתו בסיני, "שלא ישוב עוד לשלטון זר". זה האיש שעזב ממשלה כי זו העיזה להוציא מפיא את המילה "נסיגה". אח"כ הוא זה שחתם על הסכם השלום עם

מצרים, הסכם שהיה כרוך במחיר חורבן ימית, במחיר גירוש המתנחלים מבתיהם, במחיר מסירת כל סיני למצרים, עד לגרגר החול האחרון. (תקדים שמקשה על כל מנהיג ערבי בהווה ובעתיד להסכים לפשרה טריטוריאלית כלשהיא). מי הוא בגין האמיתי? זה שאמר "ארץ ישראל השלמה" או זה שאמר "No more war, no more bloodshed"? שוב, אין תשובה פשוטה, חד ערכית. אם רוצים להבין, מוכרחים להשתחרר מסיתסמאות.

ושרון? "גיבור" סברה ושתילה. האיש שעשה סדר עקוב מדם במחנות הפליטים ברצועה, שהיה "אבי ההתנחלויות", "אריק מלך ישראל", האליל של הימין. זה אותו האיש שפינה "ברגישות ובנחישות" את רצועת עזה מכל המתנחלים, ללא הסכם שלום, באופן חד צדדי, ומי יודע מה עוד תכנן אילולי השבץ הרג אותו? היה לו רק הסבר צולע אחד למהפך: "מה <<<

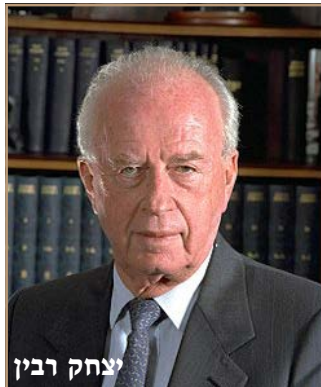
אני זוכר את הזעזוע שעבר עלי כשמעתי, די מקרוב, את היריות שקטלו את רבין מנהיגי, האיש שתמכתי בו בכל התהפוכות וההתמודדויות, לאורך כל השנים, (גם כשרבים בשמאל תקפו אותו). המאבק לשלום ולסיום הסכסוך סבל מפלה קשה עם הרצח, מפלה שלא התאוששנו ממנה עד היום. לכן האבל גדול, הכאב צורב. אך, גם בזמן האבל, אינני יכול להתעלם מהמורכבות והסתירות לכאורה באישיותו ותפקודו של רבין (וכפי שנראה אח"כ, גם בתפקודם של מנהיגים אחרים).

רבין - איש השלום - אמר גם: "נשבור להם את הידיים ואת הרגליים". הוא ניסה לגרש 400 פעילי חמאס ללבנון. אמר שיותר נוח לו בלי בג"צ. יחסו למלחמת לבנון הראשונה היה לפחות אמביוולנטי, עם פרשנות די אוהדת למצור על ביירות ועל הניסיון להוציא את ערפאת מהתמונה. אז אולי איש

מלחמה? מנגד - רבין יזם והוביל את הסכם השלום עם ירדן, (תוך הקפדה יתרה למדר את פרס יריבו, כדי שזה יידע רק ברגע האחרון על היזמה). למה? רק שנהא אישית? אני לא קונה את ההסבר הזה. אז מה הוא? הרי נתניהו הסית נגדו ויגאל אמיר ירה בו כי רצה שלום! איש עם הרבה רבדים. אני תמיד תמכתי בו אך ניסיתי לא להיות עיוור מול המורכבות שבצעדיו.

ומה עם שמעון פרס? הנה עוד מורכבות: יזם את הסכם אוסלו שהחזיר את ערפאת לשטחים (ושרבין היה ממודר ממנו ברוב שלבי הכנתו ושהוא נגרר אליו בסוף בעל כורחו ובלית ברירה). פרס הוא איש "מכון פרס לשלום", מלא הצהרות כרימון על השאיפה לשלום, על ההכרח להגיע להסכם וכו'. ככל שהתקרב לסוף דרכו

הציבורית, כנשיא, כך הצהיר יותר הצהרות שלום. אך כשהיה בתפקיד ביצועי, כשר בטחון בממשלת רבין, אפשר ואפילו

יצחק רבין

מנחם בגין

אריק שרון

שמעון פרס

יש הסבר פשטני, מן המוכן, לכל התהיות ולכל הסתירות: "אנשים משתנים". בפרקי זמן שונים מדיניותם משתנה. מה, עד כדי היפוכה? אתכם זה מספק? לי זה נראה יותר כתירוץ מאשר כתשובה אמיתית. אז מה היא התשובה האמיתית?

שרואים מכאן לא רואים משם. מי יבין אותו? איך נסביר לעצמנו את הסתירות?

יש הסבר פשטני, מן המוכן, לכל התהיות ולכל הסתירות: "אנשים משתנים". בפרקי זמן שונים מדיניותם משתנה. מה, עד כדי היפוכה? אתכם זה מספק? לי זה נראה יותר כתירוץ מאשר כתשובה אמיתית. אז מה היא התשובה האמיתית? לא זה הזמן לנסות ולתת הסבר שיפתור את הקושיות האלה, ראשית כי זה יחייב דיון ולימוד שחורגים בהרבה ממסגרת "בשער", ושנית כי קטונתי. רציתי רק

לעורר שאלות, לעורר מחשבה.

כבר אמר הפילוסוף הצרפתי דקארט "Cogito ergo sum" אני חושב משמע אני קיים. הוא הקדים לאמירה את ההסבר, שכל מחשבה כרוכה בהטלת ספק. כלומר, אני חושב, מטיל ספק – משמע אני קיים. הבנת פוליטיקאים, הבנת מדינאים, הרבה יותר קשה, הרבה יותר מורכבת מכדי שננסה להגיע אליה בעזרת סיסמאות פשוטות. ואם הצלחתי להטיל ספק, לעורר מישהו למחשבה, הרי שבאתי על שכרי. ❀

בלדה לעוזב קיבוץ

ארן כותב לנו פעם נוספת והפעם על מיכאל כץ. חברים שרוצים להמליץ על חברי קיבוץ המתאימים למדור, לדוגמא, הורים על ילדיהם שעזבו, מוזמנים לפנות לארן במייל: areilinger1@gmail.com

מיכאל כץ - כצן / ארן ריילינגר

צה"ל ביקש אז מהקיבוץ הארצי שישלח בנים לגולני והתגייסנו שישה חבר'ה מחמניות לגולני, גם אני. סיימתי שם בתור סמ"פ, הצבא רצה שאמשיך לקורס מ"פים אבל הקיבוץ לא הסכים.. זה היה קצת קשה אבל הייתי ממושמע, השתחררתי וחזרתי לקיבוץ.

ההורים שלי הכירו בהזרע. אבא היה יקה כמו כולם אבל הוא לא הסתדר בקיבוץ, קודם כל כי היה מפא"ניק ובשומר הצעיר אז לא אהבו את זה. הוא היה מדריך בבן שמן ואחרי שנפצע שם בא להזרע והיה רועה צאן. הצאן בקיבוץ היה אז ענף של חבורת הדוקטורים, ישראל נוימרק ושות' וכל יום הם חזרו עם כמה כבשים פחות, הלכו לאיבוד באחו. בסוף מלחמת העולם הוא התגייס לאונר"א, שנתיים היה באירופה ועבד בסיוע לפליטים ואח"כ כבר לא חזר לקיבוץ. כשהייתי

מיכאל כץ (כצן), בן 78, בנם של חגית (לימים שטיין) ומאיר כץ. בהזרע היה בקב' "חמניות", הקבוצה השנייה של הקיבוץ יחד עם עוד רבים וטובים: אהרון בנארי, נורית הרפז, מוסא הורן, אורי לוי, חנן ארז, רענן זמיר, יורם מירון, דוד (דיקי) שלח ועוד. גם במוסד הם נשארו "חמניות", לא הייתה קב' ממשמר העמק.

קודם כל מאיפה השם כצן?

מיכאל: "כבר בגיל 9-8 הייתי ילד שאומר לכולם מה לעשות, אז התחילו לקרוא לי כץ קצין ונשאר כצן, אבל זה רק בהזרע. אני לא סבלתי בחינוך המשותף, פרחתי בו. כבר כילד אהבתי מלאכת יד ובמוסד הייתי יד ימינו של רחמים שתמיד לקח אותי לעבוד איתו בכרכיה (כריכת ספרים). אהבתי גם את שיעורי המלאכה של אהוד טל. עוד הובי מילדות היה חיפוש עתיקות באזור הזרע יחד עם דיקי. אחרי הצבא חילקנו בינינו את האוסף ועד היום יש לי בבית מדף עם עתיקות שמצאנו מסביב לקיבוץ.

סיימנו את המוסד ב-1957, שנה אחרי מלחמת סיני.

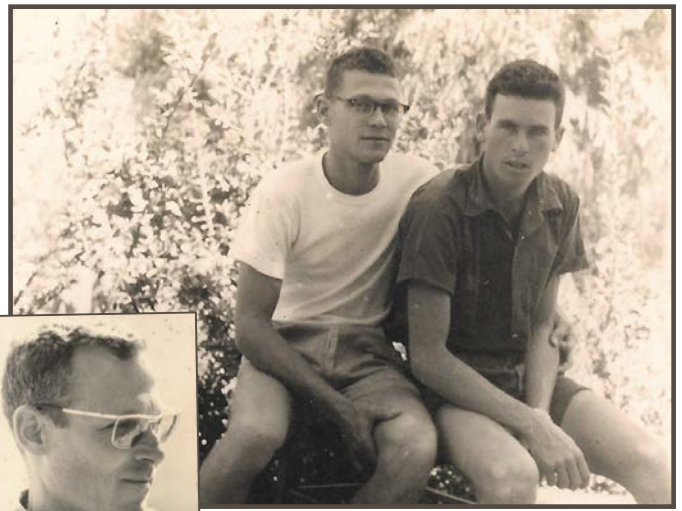
מיכאל משמאל

בן 6 הוריי נפרדו ושנה אח"כ אימא שלי התקשרה עם ולטר שטיין ומאז ולטר היה כמו אבא שלי ודוד (דיקי) אח שלי. אבי הביולוגי עבר לי-ם, התחתן שוב ויש לי ממנו עוד אח צעיר. הוא היה מוזיקאי וגם אני ניגנתי בכינור עד הצבא.

<<<

גרטרוד ומיכאל כץ עם עבודת קרמיקה של מיכאל

מיכאל ודוד דיקי

מיכאל בצעירותו

לגרטרוד שעכשיו אני רוצה להיות שנתיים מחוץ לקיבוץ. ראיתי מודעה בעיתון שמחפשים קצינים לאוגנדה לאמן את הצבא שם, פניתי לקיבוץ ולא הסכימו כי היה צריך אותי בתר"ה, הייתי ילד טוב, התכופתי ונשארתי. אחרי שנה ראיתי עוד מודעה שמחפשים קצינים לקורס קב"טים, שוב פניתי לקיבוץ והפעם זה הגיע לשיחה ואושר ברוב גדול. התחלתי קורס של 3 חודשים אבל אחרי חודש היה בקיבוץ מי שהתחרט, פתאום החליטו שצריך אותי ואם אני כבר יוצא אז רק בשליחות התנועה. אמרו לי צריך מישהו בווינה ואמרתי מצטער זה לא מעניין אותי, אף פעם לא הייתי מדריך בתנועה וחוץ מזה כבר התחלתי את הקורס ואני רוצה להמשיך. שוב זה הגיע לשיחה והפעם הצביעו נגד ואז החלטנו לעזוב מתוך כוונה ברורה לחזור לקיבוץ. בקיץ 75 יצאנו לווינה (צחוק הגורל), שנתיים הייתי קב"ט שגרירות ומאד נהנינו שם.

גרטרוד: מיכאל היה משוכנע שחוזרים להזורע, אבל אז הזמנו את אימא שלו לבוא לבקר אותנו על חשבוננו והקיבוץ החליט שאי אפשר כי היא לא בתור.. ואז אמרתי זהו, אני לא יכולה להמשיך לחיות כל הזמן לפי הקיבוץ. הודענו לקיבוץ שלא נחזור והתחלנו לקבל מכתבים מחברים שלא ממש עיכלו את זה. אז חשבנו מה עושים, לאן בכל זאת חוזרים, לא היה לנו שום מושג, הציעו לנו כל מיני מקומות ובסוף היו גם חברים טובים שהציעו את רגבה, זכרנו שזה מקום מאד יפה עם עצים קרוב לים ואמרנו שבמקום כזה אנחנו רוצים לגור ובנוסף יש פה גם מפעל רהיטים (מטבחי רגבה) וזה היה מאד נוח, פנינו והתקבלנו. רגבה זה מושב שיתופי, כמו קיבוץ רק בלי חדר אוכל ובתי ילדים וזה היה יופי לנו, למרות שהרבה שנים התנאים הכלכליים האישיים היו קשים בטח יחסית להרבה קיבוצים אז, קיבלנו תקציב מאד קטן. הרבה שנים הייתי באה להזורע ואומרת וואו, איזו רמת חיים.

מיכאל: מהתחלה היה לנו טוב ברגבה, שנינו נקלטנו במפעל למטבחים ודי מהר נהייתי מנהל טכני של המפעל, תפקיד שעשיתי הרבה שנים. רגבה תמיד היה ישוב מצליח כלכלית כי תמיד היו פה צנועים וזהירים והתנהלו נכון. בניגוד להרבה קיבוצים שבשנות השפע בנו חדרי אוכל ובנייני ציבור מפוארים ברגבה תמיד עשו רק דברים שבאמת יכלו לממן בעצמם, בלי הלוואות גדולות מה שהפיל אח"כ את הקיבוצים. גם חברתית המצב טוב, הרוב פה עוזבי קיבוצים כמונו והיום גם הרבה מאד בנים נשארים או חוזרים. חוץ מהמפעל יש לרגבה עוד ענפים חקלאיים מצוינים ומ-2002 יש הפרטה.

"...אמרו לי צריך מישהו בווינה ואמרתי מצטער זה לא מעניין אותי, אף פעם לא הייתי מדריך בתנועה וחוץ מזה כבר התחלתי את הקורס ואני רוצה להמשיך. שוב זה הגיע לשיחה והפעם הצביעו נגד ואז החלטנו לעזוב מתוך כוונה ברורה לחזור לקיבוץ. בקיץ 75 יצאנו לווינה (צחוק הגורל), שנתיים הייתי קב"ט שגרירות ומאד נהנינו שם..."

מגיל 15 עבדתי בקיבוץ בנגריה, אז עוד לא הייתה תר"ה. אמנם יוסף אמיר רצה אותי בחשמליה אבל יענקל'ה פרחי היה זריז ממנו, כנראה הייתי בין הצעירים המבטיחים של הקיבוץ. ב-1960 כבר החליטו לשלוח אותי להולנד לעבוד וללמוד שם במפעל רהיטים "אומס פסטו" שהיה לקיבוץ

קשר איתו. עד אז ייצרו בהזורע רק שולחנות וכיסאות ורצו להיכנס גם לרהיטים נוספים, "רהיטי ארגז" (כווניות וכו'). למדתי קצת הולנדית אצל מרגלית אשור ובגלל שאני קל בשפות אחרי חודש וחצי בהולנד כבר דיברתי הולנדית חופשי. חצי שנה הייתי במפעל באוטרכט ומאד נהניתי שם, הייתי סה"כ ילד בן 21 וגרתי אצל משפחה של אחד העובדים. אחרי חצי שנה קניתי באירופה מכונות חדשות לתר"ה וכשחזרתי הקמנו אגף חדש לייצור רהיטי ארגז.

ב-62 התחלתי ללמוד בטכניון תעשייה וניהול אבל אז הקיבוץ לא נתן לימודים על חשבון עבודה, 3 פעמים בשבוע סיימתי לעבוד יותר מוקדם ונסעתי לטכניון, ככה 3 שנים. הייתי מעמודי התווך של תר"ה במובן הטכני, בתכנון ובייצור והייתי מנהל האחזקה. לפני מלחמת יום כיפור הייתי גם מנהל ייצור אבל לא אהבתי את זה, אהבתי את העניינים הטכניים

ולא להיות סדרן עבודה. בשנת 66 התחתנתי עם גרטרוד שהגיעה משווייץ לאולפן. בשנת 68 נולדה לנו ניצה ובשנת 72 רחל. תוך כדי הייתי גם כמה שנים מזכיר ח"ץ.

במלחמת יום כיפור הייתי כבר מ"פ בגדוד שריון וחצי שנה הייתי ברמת הגולן. כשחזרתי לקיבוץ הרגשתי שהמלחמה הזאת עשתה לי מהפך בראש. אנשים סביבי נהרגו, נפצעו ונפלו בשבי וכשיצאתי מהתופת הזאת הבנתי שצריך למצות את החיים, לעשות עוד משהו אחר. אמרתי

מי שרוצה מוזמן אלי לסטודיו ואני גם מלמד. בשנים האחרונות אני אוהב לעשות פרויקטים גדולים בקרמיקה, למשל על קירות פה ברגבה. ילדים: ניצה בת 49, רחל 45, אמיר 39, כולם חיים מחוץ לרגבה וכולם נשואים + 3. סה"כ 9 נכדים.

מיכאל עובד בסטודיו לקרמיקה

הזורע. **גרטרוד:** בית. **מיכאל:** מצד אחד בית מצד שני אלטע קעקערס. למה? כי לא למדו שם להתקדם ולהשתנות, שהרצונות של הפרט כבר לא מתאימים לתאוריות ולסיסמאות, זאת תמצית ההגדרה. הדוגמא הכי טובה היא הלינה המשפחתית שרק ההפצצות של סדאם חוסיין גרמו לזה להשתנות. אתן לך עוד דוגמא, אנחנו

באנו לרגבה מווינה ואחרי לא הרבה זמן חשבנו שצריך פה שינוי, רצינו שתהיה פחות התערבות של הקיבוץ (רגבה) בחיים הכלכליים של כל אחד ותהיה יותר החלטה אישית ואחריות אישית כלכלית. התאספנו כמה משפחות והתחלנו להזיז את זה ובסוף גרמנו לזה להשתנות. בהזורע זה איכשהו נתקע, ההפרטה הייתה צריכה להיות כבר מזמן. אנחנו קוראים את בשער באינט' ואנחנו בקשר עם אנשים בקיבוץ. כל עוד אימא שלי הייתה בהזורע היינו מגיעים הרבה, היום פחות. אימא שלי החליטה בגיל 80 שהיא רוצה לעבור לרגבה לחיות לידנו, גם זה לווח בהליך לא פשוט אבל בסוף היא עזבה את הזורע ובאה הנה, חיה פה 15 שנה בבית המוגן והיה לה ממש טוב. היום אנחנו פנסיונרים, יש לנו פנסיה מהקיבוץ, מבחינתי רגבה זה קיבוץ כי זה מתנהל ממש כמו קיבוץ עם אסיפות וכו' ויש לנו חמולה גדולה של ילדים ונכדים וכשכולם באים אנחנו פה 17 חבר'ה מסביב לשולחן.

גרטרוד: בסה"כ תמיד היה לנו טוב ברגבה, רק בהתחלה למיכאל היה מאד חסר חדר אוכל והוא כל הזמן אמר למה לא חזרנו להזורע, למה לא חזרנו להזורע... **מיכאל:** אני הייתי חייט קיבוץ והייתי מאד קשור להזורע. גם אחרי שעזבנו שמרתי כל השנים על קשרים הדוקים עם חבר'ה מתר"ה שתמיד התייעצו איתי וגם עם "חמניות".

בגיל 58 הרגשתי שמיציתי את עצמי במפעל של רגבה, רציתי שוב שינוי ומצאתי משהו טוב, כמעט 15 שנה הייתי מנהל טכני של מפעל "בירמן" שקשור גם הוא לתעשיית העץ ורק בגיל 72 הם "הסכימו" לשחרר אותי. אח"כ הייתי 4 שנים רכז התשתיות והתכנון של רגבה והיום אני עוסק רק בהובי שלי, קרמיקה. כבר בגיל 50 התחלתי לחשוב מה אעשה בפנסיה ובסוף החלטתי ללכת על קרמיקה, לאט לאט למדתי את זה והתפתחתי ובנינו פה סטודיו ליד הבית וכבר כמעט 30 שנה אני עוסק בקרמיקה. פעם גם הייתי מוכר עבודות שלי בכל מיני ירידים אבל היום כבר לא,

תרבות ופנאי

כי כולנו יודעים מה הגיל הממוצע של חברי הקיבוץ...

בדיחת השבוע / ספי מנור-פלג

יום אחד התלונן הבוס בישיבת המחלקה שהוא לא מקבל מספיק כבוד. למחרת הוא הביא שלט קטן שעליו היה כתוב "אני הבוס!" והדביק אותו על דלת משרדו. מאוחר יותר באותו יום,

כשהוא חזר מארוחת הצהרים וראה שמישהו הדביק פתק לשלט, ובו היה כתוב - "אשתך התקשרה. היא רוצה את השלט שלה בחזרה!"

חדר משלי / יעל כרמי

אסוף בגומייה פשוטה והיא נראתה כל כך אחרת משאר המורות המפונפנות שצעדו על עקבים לחדר המורים. כאילו בעוד רגע תאחז בטורייה ותלך לעבוד בשמחה את האדמה. אנחנו, תלמידיה, היינו האדמה שלה. אותנו היא דישנה והשקתה, קלטרה והפכה בנו רגבים, זרעה וקצרה. 'שלווה' אמרה אפרת ואפילו ברגע זה אני זוכרת את ההרגשה שהמילה הזו נסכה בי, נמסכה בי, חלחלה וגרמה לעורף להצטמרר וללב להתרחב ולקבל אליו מילה חדשה. קסטות, ספרים ומחברות היו בכל מקום. על השולחן, על הרצפה, על המיטה. ייתכן והיו גם שאריות 'קשה' של סנדביצים עם חמאה וריבה אדומה שאני אוהבת עד היום. על הכיסא היו מן הסתם ערימות בגדים, חולצות בית ספר ומדי צופים. אמא הייתה נכנסת פתאום. בלי לדפוק. ומביאה איתה כביסה מקופלת, אוספת כביסה בדרך החוצה, ובקצה חולצה, או סדין, או סינור, הייתה מנקה את האבק מאדן החלון, מהדלת. אני כעסתי, היא נזפה, טרקתי את הדלת ונשארתי בממלכה שלי.

במיטה, עם אור קטן, קראתי לראשונה את שירי יהודה עמיחי ולא ידעתי את נפשי, את 'הר העצה הרעה' של עמוס עוז ושיננתי בלי סוף את המשפט שהילך עלי קסם – 'תמרוקי איזבל ותזנוניה', ניגנתי בגיטרה את 'אי ירוק בים' של יעל לוי, ואחר כך את 'שיר אהבה בדואי' ומיעטתי לצאת החוצה. בחוץ היה עולם שלא היה לי צורך בו, הסלון של ההורים, המטבח של אמא, וכאן בתוך החדר האינטימי שלי, אצלי בחדר היה הכל. הייתי אני.

הרעשים, הקולות, הצבעים הריחות נשארו בחוץ, ואצלי, בראשי, בגופי, היו רעשים קולות וצבעים אחרים. התאוותי, חלמתי, כתבתי, שרתי, תרגמתי, בכיתי וצחקתי, ולו היו זורקים אותי אז לאי בודד, הייתי לוקחת איתי את ה SONY השחור שלי, קסטות, מחברת חומה עבה, ספרים, וסנדוויץ' עם חמאה וריבה.

דלת חדרה של בתי סגורה ואני דופקת כדי להיכנס. היא שוכבת על המיטה, הלפטופ על ברכיה, לאוזניה אוזניות ענק, מנותקת מהחוץ. היא כאן, קרובה מאד, אבל רחוק בתוך עולמה.

'ממי, הכל בסדר?' אני שואלת אותה, היא מהנהנת וחוזרת לעולמה. בדרך החוצה, אני מרימה מהרצפה חולצת בית ספר, גרביים וטייץ שחורים, ובקצה המגבת שבידי, אני מנקה את האבק מהשידה. שלוהוה אני מוצאת בעיקר על המרפסת שלנו מול הדשאים, בצל ההר ושדות העמק, ובכל פעם שאני נזכרת במורה אפרת טיקוצקי, שכבר הלכה לעולמה, צועדת במהירות עם עגלת שוק, נמרצת, שערה שהלבין אסוף בקוקו הנצחי, מתנגן בראשי השיר הזה, עם המילה הזו, טרנקווליטי.

אני עומדת כאחרונת הפולניות, בידיים על המותניים, בפתח חדרה של המתבגרת ונואמת: אני נשבעת לך שאני מכניסה את כל המחברות, הספרים, הלקים, הבשמים, קצות המחקים, המתאמים של הנייד, של הלפטופ, של האייפד, את הג'ינס החדש שמצאתי זרוק מאחורי המיטה, את הכפכף שאת מחפשת מהחופש הגדול, את הצעיפים, כן, גם את החדש, את הכובעים, את התיקים וסיכות הראש, את כולם, לתוך שקית זבל שחורה וזורקת לפח ואת כבר תלכי לחפש אותם! זהו!! נמאס לי!!

מה זה? מי זאת שעומדת שם בפתח החדר? אני או אמא שלי? רק חסר לי סינור (סינור, נכון סינור, אבל לאמא שלי היה סינור), והופ, הפכתי לאמא שלי. אני מנסה להיזכר אם גם חדר הנעורים שלי היה כזה, דחוס, מבולגן, חציו על הרצפה חציו בארון, במגירות, בשידה, אפוף בארומת גיל ההתבגרות שאין שנייה לה.

חדר נעוריי היה קטן וצר ונסגר בדלת הזזה מזכוכית. היו בו שולחן כתיבה, מדפים מלאי ספרים, שטיח לבן שאבא הביא לי פעם מדליית אל כרמל, שריחו היה ריח עיזים ומדורות, והחליף צבעים מלבן לאפור עכבר, אפור דהוי ובסוף ימיו, לפני שנזרק לפח, אניציו שפעם היו לבנים, הפכו חומים מטביעות סנדלים וכפכפי אילת בקיץ, ומגפיים מלאי בוץ בחורף.

אבל המלך, ללא עוררין היה טייפ קסטות שחור של SONY שאף ווקמן, דיסק מן, אייפד ואייפוד לא גרם לי עונג כמוהו. הייתי מחוברת אליו אל טייפ הקסטות השחור שלי, כמו שבת מחוברת היום לסמארטפון שלה. כל הידע המוזיקלי שלי נאסף על גבי קסטות של 90 דקות. עליהן הקלטתי את מצעדי הפזמונים העבריים והלועזיים, הרצתי קדימה ואחורה שירים של סיימון וגרפונקל כדי לא לפספס אף מילה, להעתיק למחברת חומה, ולתרגם אחר כך בעזרת מילון אוקספורד ישן.

'מה זה טרנקווליטי?' שאלתי את אפרת טיקוצקי המורה האגדית שלי לאנגלית וערבית, אחרי שלא הצלחתי למצוא את המילה במילון. לבושה היה פשוט ביותר, שערה

שאלת הילד השני במשפחה

מתוך פרוטוקול שיחת קיבוץ מתאריך 26.09.1940

בעיון בתאריכון שנערך ע"י רותי הרמן ורוני כוכבי בשנת 2008 מצאנו פרוטוקול משיחת הקיבוץ בנושא הבא: "פיקוח על הילודה: עקב המצב הכלכלי. בשיחות סוערות הוחלט שלא יולד ילד שני למשפחה, למשך שנה, בגלל הזמנים הקשים, ותינתן רשות רק ליוצאים מהכלל". אנו מביאים את עיקרי דברי החברים בשיחת הקיבוץ לעיונכם / צוות הארכיון

יהיה יוצא מן הכלל אלא בתוך מכסה.
ברונו סבלדי: ילדים הם עול משקי אך צריך להקטין ע"י חסכוניות אחרים (גמילה מוקדמת, הוזלת החינוך). מי שמחייב את קיום העם עליו מוטלת חובת הילדים, ז"א 3 ילדים למשפחה. חובת הישוב החקלאי להבטיח את קיום העם. היה צריך להשיג 15 ילדים לשנה בכדי לקיים את קיבוצינו.

ברוך רפאלי: דורש הצעה מסוימת להוזלת החינוך.
דוד: הצדק עם ברונו, באנו ארצה כדי לבנות ולהמשיך – ולא רק למות בה.

אשר בנארי: 150 ילדים ב-10 שנות הקיבוץ (לפי הצעת ברונו) – הקיבוץ אינו יכול לפרנס, לפחות לא ברמה הנוכחית של החינוך. לדעתי על הקיבוץ לתת למשפחה להחליט כי עליה האחריות. מי שמעז להוליד ילד מעיד על אחריותו.

ברוך רפאלי: 3 ילדים למשפחה – זאת דרישה שאין לה כל יסוד כלכלי. 150 ילדים ז"א 5,000 לא"י לשנה. מניין ניקח סכום כזה?

מוני אלון: המלחמה היא הרס וכיליון בחלקים רבים של העולם. הקיבוץ צריך לדון אם הוא רוצה ילדים בזמן מלחמה כזאת. האחריות היא על הקיבוץ ולא רק על ההורים.

גד לוי: אין לנו עניין בריבוי ילדים אם לא נוכל להבטיח לנו רמה מסוימת של חינוך.

דוד פרוינד: הולדת 3 ילדים שייכת ל"עול הציוני" שלנו, חלק אינטגרציה. כל בניין חיינו נתון ל"ריזיקו" אין הבטחה לרמת חיינו ובכללה גם לרמת החינוך. את המושג "הגבלת הילודה" צריך להגביל הגבלה מסוימת. אין אפשרות לצמצם מטעם הקיבוץ... אנחנו צריכים 10 ילדים לשנה בכדי לקיים קבוצות. אין הבדל בין ילד ראשון לשני בעניין זה.

אליהו מעוז: הדאגה הלאומית היא קשורה לדאגה משפחתית ולדאגה פרטית. מצב העם היהודי בא"י הוא הטוב ביותר בעולם חוץ מבאמריקה. אם יצמצמו את הילודה בארץ מניין תהיה עליה באוכלוסייה?
מאיר כץ: על יוקר החינוך צריכים לדבר בזמן הקרוב ביותר.

יהודה בריגר (בן-חורין): כל פועל צריך לשקול האם להוליד ילדים גם בתנאים שלא כדאי לחיות בהם. זהו

משה שני: צריך להיכנס לדיון מבחינת סידור העבודה (השלטת סדר).

ברונו סבלדי: אינו רואה כנכון לדבר על עניין זה בשיחה. **יהודה שליסנר:** זאת שאלה כלכלית ולא שאלת הטעם האישי.

נעמי סגל: זאת שאלה כלכלית ובזמנים מיוחדים כאלה (מלחמת העולם השנייה) צריך להביע דיעה. צריך להתחשב יפה האם נכון להוליד ילד בוודאי כאשר יש כבר ילד אחד. לדעתי יש לשלול את הזכות לילד השני.

אליהו מעוז: השאלה היא כלכלית ניתנת להכרעת החברים הנגועים. יש כאן שאלה של אומץ לב. מבחינת העניין הלאומי והעניין הכלכלי – אין להתנגד, אף היום ללידת ילדים.

דוד פרוינד: לידת ילדים היא חובה ציונית. צריך לעודד את אומץ הלב.

יהודה בריגר (בן-חורין): זו לא שאלה של אומץ לב. דרושות אחריות, כלפי המשק והדור הבא. כולנו עדיין צעירים ואפשר לנו עוד לחכות.

קורט: מדגיש את הצד הכלכלי. בכל אופן לא יכול להיות העניין בלתי מסודר.

גוסטב הורן: טוב שהגענו לדון על כך בשיחה. שאלת הילדים היא לא לוקוסוס פרטי. צריך לראות את הבחינה הכלכלית. אם העתיד מעורפל צריך להשאיר את ההחלטה לפרט על הערכתו.

גד לוי: הגורמים האישיים צריכים להכריע, מציע להמליץ בכוון זה.

נעמי סגל: אולי החובה הלאומית היא דווקא להחזיק את עצמינו חזקים ובריאים לקראת הבאות.

מוני אלון: השאלה היא זמנית. יש להתחשב גם בעבודת הבחורות. יש דברים אישיים שיוכלו לקבוע אחרת במקרים מסוימים. יש לקבוע מוסד לבירור מקרים אלו.

יצחק לפידות: תומך בהצעתו של מוני. על השאלה ההשקפתית צריכה לחול משמעת השיחה.

אהוד טל: חסר מוסד שבחורה שתיכנס להריון תתקשר איתו. ההחלטה הפרטית צריכה להיות במסגרת המשקית של הקיבוץ.

אליעזר בארי: צריך לדאוג שמספר הבחורות ההרות לא תעבורנה את המסגרת הדרושה. לא להחליט שילד שני

מצבינו. עדיין לא ידוע עתידנו בזמן הקרוב ביותר לכן לא אחראי להוליד ילדים עכשיו. מציע להגביל את הצמצום לשנה - שנתיים. עכשיו - בכל אופן לצמצם. אליהו מעוז: מציע: לפני כל החלטה מפקד של המשפחות בנוגע לרצונם להוליד ילדים או לא. יוסף שטיילמן (שתיל): לפני החלטה מחייבת לקבוע את מספר הילדים הרצוי לשנה. גד לוי: הולדת ילדים אינה נתונה לתכניתיות. אני מציע או עידוד לידות או צמצום לידות. יותר לא צריכים לקבוע.

היתר יחשב כיוצא מהכלל. חנה טל: קווים כלליים - לקבוע מבלי פירוט. דוד פרוינד: קו כללי הוא פשוט אך מפקד הוא יותר חברי, יותר מגוון לפי רצון החברים ומצבם.

וכך נמשך הלאה והלאה הדין הקיבוצי... בהמשך נולדו ילדים רבים, קבוצות אלומה שיבולים ואורן (בשנים 1941, 1942, 1943). נראה כי למרות הדיונים, הטבע היה חזק כתמיד - מכל החלטות הקיבוץ.:

תמר ורוני

מיקה בנארי

אסתר שניצלר, רעיה שניצלר, ראובן שניצלר

רחל ואוראל

אלפרד, שולה ועמוס אורן 1954

קבוצת שיבולים בגן, צלם אשר בנארי. 1947

עדכון מהתרבות תרבות הזרוע - תכנית אירועים לדצמבר

13.12.17, רביעי, בשעה 17:00 באולם הצגת ילדים של המועצה - "בנציו" ולאחריה הדלקת נר ראשון של חנוכה.

14.12.17, חמישי, בשעה 17:00 באולם הצגת ילדים "הטרקטור בארגז החול" של החוג לתאטרון של המועצה

17.12.17, ראשון, בשעה 17:00 מרוץ הלפיד, מפקד אש, והדלקת נר בשעה 20:30 נמש חופשית תספר על המיזם

19.11.17, שלישי, בשעה 20:30 במועדון לחברי: מור אופק על ספרו "כיבוי אורות" (על הלינה המשותפת).

20.12.17, רביעי, באולם, הופעה בחסות המועצה - דודו טסה

22.12.18, שישי, פרגולה של החץ לאונרד כהן - ערב שירים משלנו

31.12.17, ראשון, סילבסטר

עדיין חסרים מתנדבים לצוותים של החגים, אשמח למתנדבים ומתנדבות

איריס רפאלי

שו"ת - Shoot

10 שאלות ותשובות עם דני נהב

10 שאלות ותשובות עם

דנה אלמור גיל: 42, מצב משפחתי: רווקה + 2, מקצוע: מנהלת חשבונות.

1 מה הזיכרון הראשון שלך?

כשהייתי בת 3, במסיבת סיום של השישייה של לאו"ז גבאי (המטפלת האהובה שלי), ההורים והאחים הציגו את "אליעזר והגזר". אלון פלד ועירית דינור, שהיו אחים גדולים, היו הסבא והסבתא ואבא שלי היה עכבר, והייתי כל-כך גאה בו.

2 מה הדבר האחרון שחיפשת ב"גוגל"?

אוהל ל-6 אנשים כדי להחליף את האוהל הישן והקטן שלנו שכבר לא מספיק לכולם.

3 מהו התחביב הכי משמעותי שלך כיום?

[מנסה להיזכר מה זה תחביב...] יוגה עם מרב שקמה - לצערי רק פעם בשבוע. וקמפינג וטיולים בכל זמן אפשרי.

4 מהו החטא הקטן שלך ("הגילטי-פלזר")?

לצערי - מתוק! מתוק מאז ומתמיד. אצלי אין לקחת כמה קוביות שוקולד - או הכול, או הכול...

5 אם היו נותנים לך שעה - היכן בעולם היית הכי רוצה להיות?

בשדרה החמישית בניו-יורק (דני, בעיתון הקודם, גנב לי את התשובה!). הייתי כמה פעמים ועדיין לא מיציתי. [יש מצב לפגישה - אומר המראיין].

6 מהו הפיספוס שלך?

[יורה מהמותן עם חיוך] בטוח לא הנישואין! הפספוס שלי שלא התחלתי ללדת יותר מוקדם.

7 משהו שאת שואפת להגשים בעתיד?

[נראה שקצת מתחמקת למשהו מאוד כללי...] להגיע למיצוי בכול המישורים - משפחתי, מקצועי, חברתי וכדומה. [מדגישה שאלו אינן סתם קלישאות ושלו רוב זה נכון].

8 ספרי משהו שלא יודעים עליך.

בעצם אני במקור בחורה שקטה, ביישנית רצח. זה לא כל כך נראה לעין כי עבדתי על עצמי להיות 180 מעלות ההיפך מזה (אפילו 540 מעלות). מי שזוכר אותי מלפני 20 שנה יודע [אני - המראיין - באמת לא ידעתי...].

9 תכונה אחת בך שהיית שמחה להיפרד ממנה.

[יורה מן המותן] שומן זאת תכונה...? [לאחר מחשבה נוספת] סבלנות היא לא אחת התכונות שניחנתי בהן. הייתי שמחה אם היה לי קצת יותר ממנה.

10 משהו שאת אוהבת ומשהו שמפריע לך בהזרע?

אוהבת: חיי הקהילה. לפעמים נאלצים להתפשר על כול מיני רצונות אישיים או על אידאלים מסויימים למען זה. אוהבת מאוד את חיי הקהילה אצלנו בהזרע!
מפריע: מעצבן אותי החצץ במתקנים - זה נורא שביום שישי, אחרי שהתקלחנו וקילחנו את הילדים, צריך להתפלש בחצץ... יש שתי אסכולות של הורים - כאלה שמרשים לילדיהם לשחק וכאלו שלא. והילדים קרועים! קצת התחשבות! [הבו לדנה דשא בערבי שבת].

תודה לדנה על שיתוף הפעולה! להתראות עם מישהו נוסף בעיתון הבא.

ראיין: דני נהב, ההערות בסוגריים המרובעים של המראיין.